

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА АРХЕОЛОГІЇ, ЕТНОЛОГІЇ ТА КУЛЬТУРОЛОГІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету історії та
міжнародних відносин
/Віталій АНДРЕЙКО/

«30» серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КУЛЬТУРА РАНЬОГО МОДЕРНУ

Рівень вищої освіти
Галузь знань
Спеціальність
Освітня програма
Статус дисципліни
Мова навчання

перший (бакалаврський)
03 Гуманітарні науки
034 Культурологія
Культурологія
обов'язкова
українська

Ужгород 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «**Культура раннього модерну**» для здобувачів **першого (бакалаврського) рівня** вищої освіти галузі знань **03 Гуманітарні науки**, спеціальності **034 Культурологія**, освітньої програми «**Культурологія**».

Розробник: Ферков О. В., к.і.н., доцент кафедри археології, етнології та культурології ФІМВ

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри **археології, етнології та культурології**

протокол № 11 від «9» червня 2023 р.

Завідувач кафедри Надія КЕРЕЦМАН

Схвалено науково-методичною комісією факультету історії та міжнародних відносин

протокол № 8 від «30» червня 2023 р.

Голова науково-методичної комісії Світлана МИШКО

© Ферков О. В., 2023 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2023 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС –5	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 180	3	4
Кількість модулів –2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: 8 аудиторних –4 самостійної роботи студента – 4,5	6	8
	Лекції:	
	50	16
	Практичні (семінарські):	
	24	6
Вид підсумкового контролю:	Індивідуальна робота:	
	30	30
Форма підсумкового контролю: екзамен	Самостійна робота:	
	76	158

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни **Культура раннього модерну** є опанування слухачами упорядкованої системи актуальних знань про основні поняття і проблеми культурно-історичних процесів, що відбувалися у світі в XVII-XVIII ст., орієнтація у різних сферах ранньомодерної культури, знайомство з тогочасними культурним продуктами та базовими навичками їх аналізу та інтерпретації, а також із актуальними дослідженнями та дискусіями до них дотичними.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти загальних компетентностей (ЗК):

ЗК -1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК - 2 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК – 3 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ФК - 3 Здатність критично аналізувати культурні явища та процеси з використанням загальнонаукових та спеціальних наукових методів;

ФК - 4 Здатність розуміти та інтерпретувати джерела культури (писемні, речові, візуальні) з урахуванням різних контекстів (історичного, соціального, антропологічного, політичного, релігійного, екологічного тощо).

ФК - 5 Здатність використовувати різноманітні джерела інформації та методологічний апарат культурології для виявлення, аналізу культурних потреб суспільства;

ФК - 10 Здатність популяризувати знання про культуру та поширювати інформацію культурологічного змісту використовуючи сучасні інформаційні, комунікативні засоби та візуальні технології.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Культура раннього модерну» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК 23 Ранньомодерна доба: історія, людина суспільство

ОК 24 Культура Відродження

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми **Культура раннього модерну** вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	
ПРН - 1	Мати навички критичного мислення, викладати у зрозумілий спосіб власні думки, здійснювати їх аргументацію.
ПРН - 3	Створювати логічно і структурно організовані тексти з питань культурології, відповідно до спеціалізації.
ПРН - 7	Розуміти чинники культурної динаміки, принципи періодизації культурних процесів, їх специфічні риси та характеристики.
ПРН - 10	Розпізнавати та класифікувати різні типи культурних продуктів, визначати їх якісні характеристики на основі комплексного аналізу..
ПРН - 14	Вести публічну дискусію та підтримувати діалог з питань української культури з фахівцями та нефхівцями.

Очікувані результати навчання

ПРН - 1	Формувати і вдосконалювати навички критичного мислення засвоюючи матеріал курсу, викладати у зрозумілий спосіб засвоєний матеріал, здійснювати аргументацію власних тез.
ПРН - 3	Вміти створювати логічно і структурно організовані текст, котрі вимагає навчальний процес модульні контрольні роботи, есе, презентації практичних занять.
ПРН - 7	Розуміти чинники культурної динаміки, в хронологічному та типологічному зрізах, принципи періодизації культурних процесів Нового часу, їх специфічні риси та характеристики.
ПРН - 10	Розпізнавати та класифікувати різні типи культурних продуктів, визначати їх якісні характеристики на основі комплексного аналізу, базуючись на змісті дисципліни.

ПРН - 14	Вести публічну дискусію та підтримувати діалог з питань як української так і загальносвітової культури Нового часу з фахівцями та нефахівцями.
----------	--

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється шляхом поточного, модульного (проміжного), підсумкового (семестрового) контролю.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю:

Поточний контроль – це оцінювання знань студента під час семінарських занять, самостійної роботи та активності студента на занятті.

Поточний контроль рівня засвоєння навчального матеріалу дисципліни оцінюється за п'ятибальною шкалою. У кінці семестру виводиться середнє арифметичне усіх одержаних оцінок за відповіді та модуль. Одержаний результат переводиться у бали.

Якщо студент жодного разу не відповідав на семінарських заняттях, матиме за відповідний поточний контроль 0 балів.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- Виступ з основного питання.
- Усна наукова доповідь.
- Доповнення, запитання до виступаючого, рецензія на виступ.
- Участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття.
- Аналіз джерельної і монографічної літератури.
- Письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи тощо).

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи академічної групи. Позитивна оцінка поточної успішності студента за відсутності пропущених і невідпрацьованих семінарських занять, позитивні оцінки за модульні роботи є підставою допуску до підсумкової форми контролю – іспиту.

Форма модульного контролю:

Модульний контроль (МК) проводиться два рази за семестр, відповідно до графіка навчального процесу.

Контрольні заходи модульного контролю з навчальної дисципліни проводяться під час семінарських занять в академічній групі відповідно до розкладу занять.

Контрольні заходи модульного контролю проводяться у комбінованій формі: у вигляді тестування та письмових контрольних робіт. Вид контрольного заходу та методика урахування складових модульного контролю при визначенні оцінки за МК розробляється викладачам і затверджується кафедрою.

До контрольного заходу відповідного модульного контролю студент допускається незалежно від результатів поточного контролю. На консультаціях студент може відпрацювати пропущені семінарські заняття, захистити індивідуальні завдання, реферати, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

Студент, який з поважної причини не зміг з'явитися на модульний контроль за дозволом декана може скласти пропущений модульний контроль з предмету.

Форма підсумкового семестрового контролю:

Система не передбачає обов'язкового семестрового екзамену для всіх студентів. Протягом навчального семестру студенти складають два модульні контролі під час тижнів,

вільних від аудиторних занять, їх знання оцінюються у 100-бальній шкалі. Студенти, які за результатами модульних контролів здобули з навчальної дисципліни не менше від встановленої мінімальної кількості балів, атестуються із виставленням їм державної семестрової оцінки («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») відповідно до шкали переведення. Студенти, які атестовані з оцінкою «незадовільно» зобов'язані скласти семестрові екзамени. Семестрові екзамени можуть також скласти студенти, які бажають покращити оцінку, отриману за результатами модульних контролів. Оцінювання знань на екзаменах здійснюється у 100-бальній шкалі.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота									Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	60	40
2	3	5	5	5	5	5	5	5		

T1, T2 ... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота								Модульна контрольна робота	Сума
T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	60	40
5	5	5	5	5	5	5	5		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	6	30	6	30
Лабораторні заняття (допуск, виконання та захист)				
Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні				
Письмове тестування при тематичному оцінюванні				
Презентація				
Реферат				
Есе		10		10
Модульна контрольна робота		60		60
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

При оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань:

- а) оцінка “відмінно” ставиться за правильне виконання всіх завдань;
- б) оцінка “добре” ставиться за виконання 75 % усіх завдань;
- в) оцінка “задовільно” ставиться, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих

завдань;

- г) оцінка “незадовільно” ставиться, якщо завдань виконано менше від 50 %.

Неявка на модульну контрольну роботу – 0 балів .

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Два теоретичні питання. Виконання завдання потребує повної аналітичної і змістовної відповіді, кожне питання оцінюється від 0 до 20 балів.

19-20 балів отримують студенти, які повно та ґрунтовно розкрили теоретичне питання, використавши при цьому не лише обов'язкову, а й додаткову літературу.

17-18 отримують студенти, які в цілому розкрили теоретичне питання, однак не повно і допустивши деякі неточності. При цьому не використав на достатньому рівні обов'язкову літературу.

14 - 16 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, але розкрили його не повністю, допустивши деякі незначні помилки.

10 -13 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, розкривши його лише частково і допустивши при цьому окремі помилки, котрі не впливають на загальне розуміння питання.

5-9 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, недостатньо або поверхово розкривши більшість його окремих положень і допустивши при цьому окремі помилки, які частково вплинули на загальнерозуміння проблеми.

0-4 балів отримують студенти, які частково та поверхово розкрили лише окремі положення питання і допустили при цьому певні суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння питання.

Відповідно до «Положення про порядок та методичку проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання здобувачів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує здобувач, який: - всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом; - вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях; - засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;

- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває; - вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію; - самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи;

оцінку «добре» (82-89 балів, В) заслуговує здобувач, який: - повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально - програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях; - має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування; - під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, C) заслуговує здобувач, який: - в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок; - вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність; - опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) заслуговує здобувач, який: 8 - знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії; - виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок; - ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою; - допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення;

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує здобувач, який: - володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер;

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється здобувачу, який: виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань;

оцінка «незадовільно» (0-35 балів, F) – виставляється здобувачу, який: - володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім; - допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою; - не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи здобувача протягом семестру.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

ТЕМА 1. Вступ.

Предмет та завдання курсу. Основні поняття. Періодизація культурних процесів раннього нового часу. Історичні та культурологічні періодизації культурних явищ. Типологія культур ранньомодерної доби. Модерність та її концептуальне осмислення. Народ. Нація. Культурна елітарна та культура народна. Соціально-економічні та ідейні передумови розвитку культури раннього модерну.

ТЕМА 2. Економіко-комунікативні фактори сприяння культурного поступу а епоху раннього модерну

Колоніальна експансія Європи та розширення просторових горизонтів. Проблема пограниччя. Ментальна географія. Транспорт та дороги. Морепопластво. Вплив наукового технічного прогресу на розвиток культури. Генеза капіталізму як каталізатор культурного розвитку. Демографічна революція Нового часу та її виклики. Інститут шлюбу та сім'ї. Ритми життя. Криза станового суспільства. Соціальні ліфти та соціальна динаміка. Технології та технологічний детермінізм. Глобальна комерція та становлення капіталізму. Феномен торгових компаній.

ТЕМА 3. Католицька церква та реакція XVI – XVII ст.

Становище католицької церкви у напередодні та в період Реформації. Початок Контрреформації. Нові чернечі ордени. Характер політики папства у роки Контрреформації. Тридентський собор та його наслідки. Особливості реставрації католицизму в різних країнах Європи.

ТЕМА 4. Німецька культура XVI – першої половини XVII ст.

Передумови розвитку культури Німеччини. Становище католицької церкви Німеччини на початку XVI ст. Гуманістична критика католицизму. Конрад Руф. «Загін Муціан». Еразм Роттердамський. Ульріх фон Гуттен. Розквіт німецького гуманізму. Вчення Мартина Лютера. Народна Реформація. Освіта у роки Реформації. Філіп Меланхтон. Німецька література у період Реформації. Ганс Сакс. Мистецтво епохи Реформації. Жанри. Альбрехт Дюрер. Матіас Нітхардт. Лукас Кранах Старший. Скульптура, зодчество та архітектура Німеччини доби Реформації. Музика. Орландо да Лассо. Освіта і наука періоду Реформації. Протестантська та єзуїтська педагогічні системи. Конфесійне забарвлення гуманітарних наук. «Магдебурзькі центурії». «Церковні аннали» Чезаре Бароніо. Космографія. Йоган Кеплер. Література і мистецтво Німеччини у першій половині XVII ст.

ТЕМА 5. Культура Швейцарії в XVI – першій половині XVII ст.

Історичні обставини розвитку культури Швейцарського союзу. Проникнення реформаційних ідей. Цвінглі та його вчення. Жан Кальвін та його релігійні погляди. «Повчання християнській вірі». Теодор Без. Особливості розвитку культури Швейцарії. Гуманістичні ідеї та наукові знання. О.Міконій. К.Пеллікан. Базельські друкарні. Природничі науки. Ф.Парацельс. К.Геснер. Література і мистецтво Швейцарії.

ТЕМА 6. Розвиток культури ранньомодерної Англії

Історичні обставини розвитку культури. Особливості англійського абсолютизму. Королівська Реформація. Томас Кромвель. Тюдорівська контрреформація. Англіканський символ віри 1571 р. Боротьба з пуританами. Томас Картрайт і Роберт Браун – представники пуританського руху. Пресвітеріани та індепенденти. Розвиток освіти, науки і мистецтва у першій половині XVI ст. Формування єдиної літературної англійської мови. Оксфордський університет. Англійський гуманізм. Томас Мор. Живопис. Ганс Гольбейн Молодший. Музика. Томас Талліс. Розквіт англійської культури у другій половині XVI – на початку XVII ст. Жанри літератури і поезії. Уільям Шекспір. Портретний жанр в образотворчому мистецтві. Ніколас Хілліард. Ісаак Олівер. Класицизм в англійській архітектурі. Ініго Джонс. Новаторство наукових поглядів англійський вчених. Відкриття У.Гарвея в галузі медицини. Вчення У.Гільберта про магнітні та електричні явища. Філософська думка. Ф.Бекон. Т.Гоббс.

ТЕМА 7. Французька культура раннього нового часу.

Французький абсолютизм. Реформація у Франції: етапи, особливості. Соціальна база кальвінізму. Конфесійно-політичне протистояння. Гугенотські війни. Нантський едикт і зміцнення абсолютизму. Особливості культури першої половини XVI ст. Французький гуманізм. Поети-гуманісти. Клеман Маро, Бонавентюр Депер'є. Французька новелістика. Франсуа Рабле. Живопис. Наука і мистецтво другої половини XVI ст. Історичні та мемуарні твори. Амбруз Паре – засновник сучасної медицини. Мішель Монтень. Жан Боден «Шість книг про державу». Франсуа Вієт – засновник символічної алгебри. Архітектура і образотворче мистецтво. Портретний жанр. Франсуа Клуе. Французька раціоналістична філософія. Рене Декарт. Класицизм і реалізм французької культури першої половини XVII ст. Мемуаристика. Публіцистика. Класицизм в образотворчому мистецтві. Нікола Пуссен. Клод Лоррен. Шарль Лебрен. Заснування Академії живопису і скульптури, 1648 р.

ТЕМА 8. Культура Іспанії XVI – першої половини XVII ст.

Передумови розвитку культури Іспанії. Завершення реконквісти. Освіта і наука. Еразмісти в Іспанії. А.Вальдес. Х.Вівес. Ф.Санчес. Університет в Саламаці і Алькале де Енарес. Ф.де Віторіо – основоположник міжнародного права. Література і театр. Мігель Сервантес. Архітектура і скульптура. Цензура церкви над мистецтвом. Розквіт іспанського живопису. Л.де Моралес. Ель Греко. Ф. де Сурбаран. «Золота доба» іспанського живопису. Дієго Веласкес. Б.Мурільйо.

ТЕМА 9. Культура Нідерландів ранньомодерної доби.

Особливості культурної еволюції Нідерландів. Гуманізм. Еразм Роттердамський. «Коледж трьох мов». Література і наука. Праці національною мовою. Книговидавці. Багатоконфесійність Нідерландів. Полемічна література. Природничі науки. Архітектура, живопис і музика. Особливості нідерландської архітектури. Пітер Кук ван Альст. Демократичний характер нідерландського живопису. Портретний жанр. Вплив національних традицій на творчість Пітера Брейгеля Старшого. Розвиток музичного мистецтва. Поліфонічна музика. Карийон. Наука і література у першій половині XVII ст. Гуго Гроцій. Бенедикт Спіноза. Франс фон Схотен. «Мейденський гурток». Розвиток мистецтва Голландії XVII ст. Портретний жанр. Франс Галс. Пейзажний живопис. Якоб ван Рейсдал. Анімалістичний жанр. Натюрморт. Новаторство у творчості Рембрандта. Фландрське мистецтво першої половини XVII ст. Пітер Рубенс. Дюкенуа та ін.

ТЕМА 10. Культура Італії XVI – першої половини XVII ст.

Реформація та Контрреформація в Італії. Анабаптисти та антитринітарії. Хуан де Вальдес «Діалог Меркурія і Харона». Соціальна база італійських реформаторів. Контрреформація в Італії. «Індекс заборонених книг», 1559 р. Інквізиційні суди. Товариство Ісуса. Особливості італійської культури Ранньомодерної доби. Книгодрукування. Політична думка. Н.Макіавеллі, «Історія Італії» Ф.Гвіччардіні. Соціально-утопічна думка. А.Ф. Доні. «Місто Сонця» Т.Кампанелли. Розвиток літератури і науки. Жанри літератури. Природничі науки. Галілео Галілей. Джордано Бруно. Філософська думка. Театр і музика. Розквіт італійського мистецтва. Пізньоренесансний живопис. Живопис бароко. М.Караваджо. Брати Караччі. Архітектура. А.Палладіо. Д.Романо. Я.Сансовіно. Ф.Барроміні. Л.Берніні. Скульптура. Д.Болонья, Д.Берніні.

ТЕМА 11. Культурний розвиток Скандинавський країн у ранній новий час.

Особливості формування культури. Реформація в країнах Скандинавії. Проведення богослужіння національними мовами. Книгодрукування. Розвиток освіти і науки. Університети: Упсали, Копенгагені. «Історія північних народів» Олая Магнуса. «Історія Данії» Арильда Вітельда. Природничі науки. Астрономічні дослідження Тихо Браге. Різновектрність студій Оле Борха, Нільса Стенсена, Томаса Бартоліні. Літературна і мистецтво. Йоганнес Мессеніус. Георг Шернфельман. Стиль північної готики та раннє бароко в архітектурі Скандинавії.

ТЕМА 12. Культура Австрії доби раннього модерну.

Історичні обставини розвитку культури. Реформація і Контрреформація в Австрії. Проникнення ідей гуманізму. Віденський університет. Йоганес Стабіус. Конрад Цельтіс. Колегія поетів і математиків. Розвиток педогогіки. Ян Амос Коменський. Історичні праці. Політична пропаганда в автобіографічних творах Максиміліана I Габсбурга. Розвиток природничих наук. Література і мистецтво.

ТЕМА 13. Культура Угорщини і Трансильванії

Історичні обставини розвитку культури Угорщини. Наступ османів. Політична анархія і роз'єднання країни. Утворення Трансильванського князівства. Реформація в Угорщині: етапи, напрямки, особливості. Етапи Контрреформації. Петер Пазмань. Роль Товариства Ісуса в процесі католицького відродження. Освіта і мова. Зародження літератури народною мовою. Гуманістичні принципи освіти. Протестантські та єзуїтські колегіуми. Шарошпоток, Дебрецен, Тата, Шарвар – центри освіти. Книгодрукування. Гашпар Хелтаї. Перші підручники з граматики. Переклад Біблії угорською мовою Гашпара Карої (1589). Література і наука. Розвиток літератури рідною мовою. Шебештен Тіноді. Петер Борнемісса. Балінт Балаші. Міклош Зріні. Політична думка Угорщини. Бродаріч, Олаг, Веранчич. «Трипартітум» Іштвана Вербеці. Драматургія. Музика. Придворна культура. Мистецтво. Народна культура.

ТЕМА 14. Культура Дунайських князівств Раннього нового часу.

Початок писемності романськими мовами. Книгодрукування та переклади. Літописання Молдавії. Освітні заклади. Архітектура та живопис. Церковна архітектура. Церковний розпис. Мініатюристика.

ТЕМА 15. Культура Польщі раннього нового часу

Суспільно-політичні процеси в Центрально-Східній Європі на зламі Середньовіччя та раннього нового часу, їх вплив на культуру. «Золотий вік» польської культури. Польський гуманізм. Друкарні. Писемна культура. Поступовий перехід літератури на польську мову. Поезія. Полемічна література. Польські переклади Біблії (1551, 1561, 1563, 1572, 1599 pp.). Розвиток освіти. Рівні освіти. Гуманістичний характер освіти середнього рівня. Протестантські школи. Гімназія в містечку Піньчові (1551 р.). Школа чеських братів у Лешно. Діяльність Яна Амоса Коменського у Польщі. Єзуїтські колегіуми. Розвиток вищої освіти. Краківський університет, Віленська академія (1579 р.), Замойська академія (1595 р.). Зародження національної педагогічної думки. Ш.Коцьолек, Е.Гліччера. Польська художня література. М.Рей. Поетична творчість Яна Кохановського. Розквіт міщанської літератури. С.Кльонович. Публіцистика. Трактат «Про виправлення Речі Посполитої» Анджея Фрича Моджевського. С.Оріховський, П.Скарга. Філософські та природничі знання. Микола Коперник, Як Брожек. Розвиток картографії та географії. Польська історіографія. М.Меховіта, М.Бельський, М.Кроммер, М.Стрийковський. Архітектура. Пізня готика. Перебудова королівського палацу на Вавелі. Ф.Лара і Ф.Береччі. Зигмونتівська каплиця на Вавелі. Муніципальне будівництво. Замостя – витвір ренесансної урбаністики в Речі Посполитій. Проникнення стилю бароко. Сакральне будівництво. Костел святих Павла і Петра в Кракові (1597-1630). Образотворче мистецтво. Скульптура. Живопис. Розпис інтер'єру вавельського королівського палацу. Фресковий живопис. Шедевральна картина анонімного художника із зображенням битви під Оршею (8 вересня 1514 р.). Розвиток музики. Поліфонічна музика. Миколай із Кракова. Вацлав із Шамотул. Зародження театру. Театри протестантський і католицьких шкіл. Театри при королівських і магнатських дворах. Триумф Контрреформації. Розвиток культури першої половини XVII ст.

ТЕМА 16. Політична та воєнна культура ранньо модерної доби

Абсолютизм. Колоніалізм. Ранній імперіалізм. Станова монархія та парламентаризм. Криза шляхетської демократії в Центрально-Східній Європі. Англійська революція, війна за незалежність США, французька революція та їх вплив на політичну думку доби. Політична культура поза європейським контекстом – сьогунат Токугава. Дискусія про мілітарну революцію Нового часу. Тридцятилітня війна та її вплив на європейську культуру. Війна на морях та феномен піратства. Регулярне військо.

ТЕМА 17. Інтелектуальна і народна культура.

Інтелектуальні середовища ранньомодерної Європи. Інтелектуали та абсолютизм. Раціоналізм як філософське вчення та інтелектуальна течія. Класицизм. Енциклопедизм. Феномен Просвітництва. Дискурс про права і свободи людини. Структури народної культури Творці народної культури. Жанри народної культури. Традиція та новація. Міфи та ритуали. Народні вірування та процеси на відьмами та чарівниками в ранньомодерній Європі. Динаміка народної культури в XVI – XVII ст.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			Кількість годин		
	денна форма			заочна форма		
	усього	у тому числі		усього	у тому числі	
		л	пр		с.р.	л

Змістовий модуль I.								
Тема 1. Вступ. Предмет і завдання курсу		2		4		2		8
Тема 2. Економіко-комунікативні фактори сприяння культурного поступу а епоху раннього модерну		2		6				10
Тема 3. Католицька церква та реакція XVI – XVII ст.		2		6				10
Тема 4. Німецька культура XVI – першої половини XVII ст.		4	2	4		2		8
Тема 5. Культура Швейцарії в XVI – першій половині XVII ст.		2	2	4			2	10
Тема 6. Розвиток культури ранньомодерної Англії.		4	2	4		2		8
Тема 7. Французька культура раннього нового часу.		4	2	4			2	8
Тема 8. Культура Іспанії XVI – першої половини XVII ст.		2	2	4				10
Тема 9. Культура Нідерландів ранньомодерної доби		2	2	4		2		8
		24	12			8	4	80
Змістовий модуль II								
Тема 10. Культура Італії XVI – першої половини XVII ст.		4	2	4		2		10
Тема 11. Культурний розвиток Скандинавський країн у ранній новий час.		4	2	4		2		10
Тема 12. Культура Австрії доби раннього модерну		2	2	4		2		8
Тема 13. Культура Угорщини і Трансльванії		4	2	4			2	10
Тема 14. Культура Дунайських князівств раннього нового часу.		2	2	4				12
Тема 15. Культура Польщі раннього нового часу		4	2	4		2		8
Тема 16. Політична та воєнна культура ранньо модерної доби		2		6				10
Тема 17. Інтелектуальна і народна культура.		2		6				10
		26	12			8	2	78
Усього годин:		50	24	76		16	6	158

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
	1 модуль		
1	Німецька культура XVI – першої половини XVII ст.	2	0
2	Культура Швейцарії в XVI – першій половині XVII ст.	2	2
3	Розвиток культури ранньомодерної Англії.	2	0
4	Французька культура раннього нового часу.	2	2
5	Культура Іспанії XVI – першої половини XVII ст.	2	0
6	Культура Нідерландів ранньомодерної доби.	2	
	2 модуль		
7	Культура Італії XVI – першої половини XVII ст.	2	
8	Культурний розвиток Скандинавський країн у ранній новий час.	2	
9	Культура Австрії доби раннього модерну.	2	
10	Культура Угорщини і Трансильванії	2	2
11	Культура Дунайських князівств раннього нового часу	2	
12	Культура Польщі раннього нового часу	2	
	Разом	24	6

6.4. Самостійна робота

Теми для самостійної та індивідуальної роботи

1. Періодизація культурних процесів раннього нового часу.
2. Типологія культур ранньомодерної доби.
3. Соціально-економічні та ідейні передумови розвитку культури раннього модерну. Колоніальна експансія Європи та розширення просторових горизонтів.
4. Вплив наукового технічного прогресу на розвиток культури.
5. Контрреформація та нові чернечі ордени.
6. Особливості реставрації католицизму в різних країнах Центрально-Східної Європи.
7. Плеяда німецьких гуманістів на світанку Реформації.
8. Життя та діяльність Мартина Лютера.
9. Зміни в шкільній освіті під впливом Реформації.
10. Погляди Філіпа Меланхтона.
11. Розвиток німецької літератури у періоду Реформації.
12. Німецьке мистецтво епохи Реформації.
13. Творчість Альбрехта Дюрера.
14. Скульптура, зодчество та архітектура Німеччини доби Реформації.
15. Цвінглі та його вчення.
16. Жан Кальвін та його релігійні погляди.
17. Розвиток природничих наук у Швейцарії. Ф.Парацельс.
18. Королівська Реформація в Англії.
19. Путиранський рух в Англії.
20. Англійський гуманізм. Томас Мор.
21. Уільям Шекспір.
22. Англійське образотворче мистецтво ранньомодерної доби.
23. Реформація у Франції: етапи, особливості.

24. Французький гуманізм.
25. Творчість Франсуа Рабле.
26. «Шість книг про державу» Жана Бодена.
27. Французька раціоналістична філософія. Рене Декарт.
28. Класицизм і реалізм французької культури першої половини XVII с
29. Творчість Мігеля Сервантеса.
30. Розвиток іспанського мистецтва під цензурою церкви.
31. Творчість Ель Греко.
32. «Золота доба» іспанського живопису.
33. Особливості нідерландської архітектури раннього нового часу.
34. Демократичний характер нідерландського живопису.
35. Творчість Пітера Брейгеля Старшого.
36. «Мейденський гурток».
37. Розвиток мистецтва Голландії XVII ст.
38. Творчість Рембранта.
39. Фландрське мистецтво першої половини XVII ст.
40. Особливості італійської культури ранньомодерної доби.
41. Політична думка в Італії Н.Макіавеллі.
42. «Місто Сонця» Т.Кампанелли.
43. Творчість М.Караваджо.
44. Реформація в країнах Скандинавії.
45. Зародження національного історіописання в країнах Скандинавії.
46. Природничі науки в країнах Скандинавії.
47. Творчість Оле Борха.
48. Діяльність Яна Амоса Коменського.
49. Реформація в Угорщині: етапи, напрямки, особливості.
50. Роль Товариства Ісуса в процесі католицького відродження в країнах Європи.
51. «Трипартитум» Іштвана Вербеці.
52. Придворна культура Трансильванського князівства.
53. Особливості розвитку культури Дунайських князівств раннього нового часу.
54. Літописання Молдавії.
55. Церковна архітектура та живопис в Дунайських князівствах.
56. Церковний розпис. Мініатюристика.
57. «Золотий вік» польської культури.
58. Розвиток вищої освіти Речі Посполитій.
59. Польська художня література XVI – XVII ст.
60. Діяльність Миколи Коперника.
61. Польська історіографія раннього нового часу.
62. Особливості розвитку архітектури і живопису у Польщі раннього нового часу.
63. Інтелектуальні середовища ранньомодерної Європи.
64. Структури і жанри народної культури
65. Народні вірування та процеси на відьмами та чарівниками в ранньомодерній Європі.
66. Динаміка народної культури в XVI – XVII ст.

6.5. Питання для модульного і підсумкового семестрового контролю

1. Поняття раннього нового часу.
2. Історичні та культурологічні періодизації культурних явищ раннього нового часу.
3. Типологія культур ранньомодерної доби.
4. Модерність та її концептуальне осмислення.
5. Культурна елітарна та культура народна.
6. Колоніальна експансія Європи та розширення просторових горизонтів.
7. Релігійні конфлікти раннього нового часу.
8. Реформація та Контрреформація.
9. Теологічні та світоглядні дискусії між християнськими конфесіями.
10. Інтелектуальні середовища ранньомодерної Європи.
11. Вплив наукового технічного прогресу на розвиток культури.
12. Контрреформація та нові чернечі ордени.
13. Особливості реставрації католицизму в різних країнах Центрально-Східної Європи.
14. Плеяда німецьких гуманістів на світанку Реформації.
15. Розвиток німецької літератури у періоду Реформації.
16. Німецьке мистецтво епохи Реформації.
17. Розвиток культури в Швейцарії у добу Реформації та Контрреформації.
18. Королівська Реформація в Англії та її вплив на культурні процеси.
19. Путиранський рух в Англії.
20. Англійська література ранньомодерної доби. Уільям Шекспір.
21. Англійське образотворче мистецтво ранньомодерної доби.
22. Французький гуманізм.
23. Особливості розвитку французької культури XVI – XVII ст.
24. Французька раціоналістична філософія. Рене Декарт.
25. Класицизм і реалізм французької культури першої половини XVII с
26. Розвиток іспанського мистецтва у ранньому новому часі.
27. Особливості нідерландської культури раннього нового часу.
28. Демократичний характер нідерландського живопису.
29. Особливості італійської культури ранньомодерної доби.
30. Політична думка в Італії Н.Макіавеллі.
31. Реформація в країнах Скандинавії.
32. Особливості культурного розвитку в країнах Скандинавії XVI – XVII ст.
33. Зародження національного історіописання в країнах Скандинавії.
34. Природничі науки в країнах Скандинавії.
35. Розвиток культури в Угорщині в період державного роз'єднання.
36. Особливості розвитку культури Дунайських князівств раннього нового часу.
37. Польська художня література XVI – XVII ст.
38. Польська історіографія раннього нового часу.
39. Особливості розвитку архітектури і живопису у Польщі раннього нового часу.
40. Специфіка розвитку культури багатонаціональних країн Центральної та Центрально-Східної Європи доби раннього модерну.

Орієнтована тематика курсових робіт

1. Науково-технічний прогрес ранньомодерної доби та його вплив на розвиток культури.
2. Реставрація католицизму у посттридентську добу.
3. Німецькі гуманісти на світанку Реформації.
4. Мартин Лютер та Філіп Меланхтон.
5. Німецьке мистецтво під впливом ідей Реформації.
6. Теократична диктатура Жана Кальвіна.

7. Творчість Франсуа Рабле.
8. Класицизм і реалізм французької культури першої половини XVII с
9. Іспанське мистецтво під цензурою церкви.
10. Живопис фламандського бароко
11. Творчість Пітера Брейгеля Старшого.
12. Політична думка в Італії Н.Макиавеллі.
13. «Місто Сонця» Т.Кампанелли.
14. Творчість М.Караваджо.
15. Ян Амос Коменський – гуманіст і педагог .
16. Роль Товариства Ісуса в процесі католицького відродження в країнах Європи.
17. Придворна культура Трансильванського князівства.
18. «Золотий вік» польської культури.
19. Тридцятилітня війна та її вплив на європейську культуру.
20. Народна культура країн Європи в XVI – XVII ст.

Критерії оцінювання курсових робіт

Вид роботи	Кількість балів
Вступ з обґрунтуванням актуальності обраної теми; повнота визначення мети, завдань і методів дослідження	10
Опрацювання достатньої кількості джерел та літератури	15
Основна частина (логічність, послідовність, ґрунтовність викладу матеріалу)	30
Висновки	20
Оформлення курсової роботи	5
Захист курсової роботи	20
Разом	100

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Комп'ютер, проектор, екран.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Обов'язкові:

1. Культура ранньомодерної Європи [Текст] : підручник для студентів вищих навчальних закладів / В. О. Балух, В. П. Коцур. Харків : Фоліо, 2017. 495 с.
2. Берк, П. Популярна культура в ранньомодерній Європі. Київ, 2001.
3. Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм, XV–XVIII ст. Т. 3: Час світу. Пер. з фр. Київ: Основи, 1998.
4. Джеджора О. Історія європейської цивілізації. Ч.1. До кінця XVIII ст. Львів, 1999. 447 с.
5. Münich Paul. Lebensformen in der Frühen Neuzéit 1500 bis 1800. Frankfurt a. M. – Berlin, 1992.

Додаткові:

1. Burke P. Popular culture in earli modern Europe. 1978. Режим доступу: <https://archive.org/details/popularculturein0000burk>
2. Geyl P. The revolt of the Netherlands, 1555–1609. London: E. Benn Ltd.; New York: Barnes, 1980. 310 p.
3. Helle Knut. The Cambridge Historz of Scandinavia. Cambrdge, 2003.
4. Historia meskosci. Tom 1. Od starozytnosci do oswiecenia. Wymyslanie meskosci. Gdańsk, 2020.
5. Patrimonium: Студії з ранньомодерної історії Центрально-Східної Європи. – Т.І: Ранньомодерна людина: Простір – влада – право XVI–XVIII ст. (М.Є.Гарасимчук) // Український історичний журнал. 2015. № 5. С. 209. Режим доступу: http://resource.history.org.ua/publ/UIJ_2015_5_18
6. Вебер, М. Протестанська етика і дух капіталізму / пер. з нім. О. Погорілий. - К. : Основи, 1994. Режим доступу: https://chtyvo.org.ua/authors/Weber_Max/Protestanska_etyka_i_dukh_kapitalizmu/
7. Вульф Л. Винайдення Східної Європи: Мапа цивілізації у свідомості епохи Просвітництва. Київ, 2009.
8. Диса К. Історія з відьмами. Суди про чари в українських воєводствах Речі Посполитої XVII-XVIII століття. Київ, 2008.
9. Диса К. Історія повсякденного життя в ранньомодерній Європі. К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2014. 129 с.
10. Історія Норвегії. К. Гелле, Р. Даніельсон, Е. Говланд, Т. Грьонлі. Львів: Літопис, 2001. 336 с.
11. Маккормак Дж. Історія Ірландії. К. : Юніверс, 2006. 296 с.
12. Мовчан С. П., Кипаренко Г. М. Велика Британія: географія, історія, культура. Львів: ПАІС, 2012. 496 с.
13. Плохій С. Наливайкова віра: козацтво і релігія в ранньомодерній Україні. Київ, 2005.
14. Старченко Н. Стратегії та ритуали конфлікту: шляхетський соціум Волині зламу XVI і XVII ст. Джерела та інтерпретації. – Київ, 2020.
15. Сухий О. Історія Бельгії. Львів: ЛА “Піраміда”, 2005. 260 с.
16. Токвіль А., де. Давній порядок і Революція. Пер. з фр. Київ: Юніверс, 2000. 224 с.
17. Ферков О. Рід Другетів у добу Реформації–Контрреформації. *Доба Другетів. Нотатки до політичної, соціокультурної та духовної історії Закарпаття Середньовіччя та раннього нового часу : колект. монографія / З.Борбель, В.Женюч, М.Жиленко, С.Ленціш, І.Міськов, І.Прохненко, О.Ферков, К.-Ш. Ферков; упоряд. О.Ферков; ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Факультет історії та міжнародних відносин. Ужгород: Вид-во «РІК-У», 2021. С.130-165.*
18. Ферков О. Роль шляхти Північно–Східної Угорщини в утвердженні протестантизму. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія.* №139 (4). 2018. С.72-76.
19. Ферков О.В. Особливості процесу конфесіоналізації в Північно-Східній Угорщині в ранньомодерну добу (XVI – XVIII ст.). *Наукові записки Богословсько-історичного науково-дослідного Центру імені архимандрита Василя (Проніна).* № 5. Ужгород: Карпати, 2018. С.353-362.
20. Ферков Оксана. Renovatio mentalis чи зміна конфесійної ідентичності у північно-східній Угорщині в період Реформації–Контрреформації: огляд угорськомовної історіографії. *Наукові записки Ужгородського університету. Серія: Історично-релігійні студії. Випуск 6. Ужгород, 2019. С.101-120.*

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами Додаток
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами Додаток
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами Додаток
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами Додаток
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами Додаток
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)